

KOMPLEKSNOST UPORABE ČLENA 5(1) UREDBE 44/2001 – VPLIV PRAKSE SODIŠČA EU

Izr. prof. dr. Martina Repas

Sistem pristojnosti v Uredbi 44/2001 – BU I

- Določa enotna pravila o MP v civilnih in gospodarskih zadevah v vseh državah članicah EU /naslednica Bruseljske konvencije
  - Enotna razlaga, avtonomni pojmi in vpliv odločb SEU
- Člen 2 BU I: splošno pravilo: pristojnost – domicil toženca
- Dodatne pristojnosti:
  - Izjeme od splošnega pravila
- Dodatna pristojnost: alternativna p. glede **zadev v zvezi s pogodbenimi razmerji** v členu 5(1) BU I
  - Jurisdikcijski kriterij: **kraj izpolnitve zadevne obveznosti**

Primerjava BU I in BK

Člen 5(1) BU I:

Toženec je lahko tožen:

(a) v zadevah v zvezi s **pogodbenimi razmerji** pred sodiščem v **kraju izpolnitve zadevne obveznosti**;

(b) za namene te določbe in razen, če ni drugače dogovorjeno, je kraj izpolnitve zadevne obveznosti:

- v primeru prodaje blaga kraj v državi članici, kamor je bilo v skladu s pogodbo **blago dostavljeno ali bi moralo biti dostavljeno**,
- v primeru opravljanja storitev kraj v državi članici, kjer so bile v skladu s pogodbo **storitve opravljene ali bi morale biti opravljene**;

(c) če se ne uporabi pododstavek (b), potem se uporabi pododstavek (a)

Člen 5(1) BK:

Toženec je lahko tožen:

v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji pred sodiščem v **kraju izpolnitve zadevne obveznosti**

Razlog drugačne ureditve v BU I

- Odpraviti težave, ki jih je povzročil člen 5(1) BK:
  - Identifikacija obveznosti, ki je podlaga za tožbo;
  - Identifikacija kraja izpolnitve te obveznosti;
  - Sklicevanja na kolizijska pravila foruma

Rešitev: za dve vrsti pogodb – avtonomna definicija kraja izpolnitve obveznosti v členu 5(1)(b) BU I:

- kraj, kjer je bilo blago dostavljeno ali bi moralo biti dostavljeno
- kraj, kjer je bila storitev opravljena ali bi morala biti opravljena

- Vendar... člen 5(1)(b) BU I ustvaril nove težave:
  - Kako razlagati tč. (c)? Kraj dostave blaga ni v DČ... ali uporabiti tč. (a) ali pa izključiti uporabo člena 5(1) BU I
  - Kraj dostave blaga ni določen v pogodbi... ali uporabiti nacionalno pravo na podlagi kolizijskih pravil foruma (*C-381/08, Car Trim proti KeySafety Systems*)
  - Dostava blaga je na več krajih znotraj ene DČ ali pa v več DČ... ali se uporabi tč. (b) (*C-386/05, Color Drack proti Lexx, C-204/08, Rehder proti Air Baltic*)...

KRAJ IZPOLNITVE OBVEZNOSTI

- Tč.(a): ni avtonomen pojem

- Tč. (b): avtonomna definicija kraja izpolnitve za:
  - Pogodbo o prodaji blaga
  - Pogodbo o opravljanju storitev

Kraj izpolnitve po tč. (a)

- **Subsidiarno pravilo**

- Kraj izpolnitve obveznosti (*14/76, De Bloos proti Boujer*) – **kraj, kjer je treba izpolniti pogodbeno obveznost, na neizpolnitvi katere tožnik opira svoj zahtevek** (torej obveznost, ki je predmet spora)

- *12/67, Industrie Tessili Italiana Como proti Dunlop*: kraj izpolnitve zadevne obveznosti je treba določiti **v skladu s pravom, ki se za zadevno obveznost uporablja.**

Kraj izpolnitve po tč. (b)

- Kraj izpolnitve je kraj, kamor je v skladu s pogodbo bilo **blago dostavljeno** ali bi **moralo biti dostavljeno** oz. kraj, kjer je bila **storitev opravljena** ali bi **morala biti opravljena**
- Pristojnost sodišča se določi po **kraju izpolnitve karakteristične obveznosti**, ne glede na to, na katero obveznost se tožbeni zahtevek opira
- Velja, če se stranke ne dogovorijo drugače...

- Kraj dostave blaga ni določen v pogodbi oz. ne izhaja iz nje...
- Uporaba nacionalnega prava na podlagi kolizijskih pravil foruma?
- *C-381/08, Car Trim proti KeySafety Systems*:
  - Izključitev kolizijskih pravil pri prodaji blaga na daljavo... kraj dostave blaga je kraj, ki je določen v pogodbi; če ni, je to kraj, v katerem je bilo blago dejansko izročeno kupcu
    - Do dejanske izročitve blaga ne pride...?
  - Ne daje odgovora glede relevantnosti uporabe trgovinskih klavzul
    - Ali se te sploh lahko upoštevajo pri ugotavljanja kraja dostave blaga na podlagi določb pogodb?
    - Če je kraj dostave vedno kraj dejanske izročitve blaga kupcu, potem so marsikatera izvozne pogodbe izvzete iz tč. (b) – končna destinacija je tretja država
- *C-87/10, Electrosteel Europe proti Edil Centro*:
  - Pri določitvi kraja dostave na podlagi določb pogodbe je treba upoštevati tudi izraze in klavzule, vključno s tistimi, ki so splošno znani in določeni z mednarodnimi trgovinskimi običaji (Incoterms)

Več krajev izpolnitve obveznosti...

- **Tč. a):**
  - Zadeva C-256/00, Besix proti WABAG
- **Tč. b):**
  - Blago je treba dostaviti v več krajih znotraj DČ (*C-386/05, Color Drack proti Lexx*)
    - Ne sočasna pristojnost sodišč vseh krajev: kraj glavne dostave
    - Podredno: pristojnost sodišča vsakega kraja dostave
  - Blago je treba dostaviti oz. storitev opraviti v več DČ (*C-204/08, Rehder proti Air Baltic*)
  - Pogodba o trgovskem zastopanju (*C-19/09, Wood Floor proti Silva Trade*):

Kraj izpolnitve obveznosti ni v DČ

- **Tč. a):**
  - Zadeva 32/88, Cf. Six Constructions proti Humbert
- **Tč. b):**
  - Uporaba tč. (a)?
  - Izključitev uporabe celotnega člena 5(1)?
  - Razlaga tč. (c)? ... če se ne uporabi tč. b), se uporabi tč. a)...

Razlaga tč. (c)

- **Dve možni razlagi:**
  - **uporaba tč. (a) in (b) je vezana na vrsto pogodbe:**
tj. tč. (a) nikoli ni mogoče uporabiti za pogodbe o prodaji blaga in opravljanju storitev
  - **uporaba tč. (a) in (b) ni vezana na vrsto pogodbo:**
če po kraju dostave ni mogoče določiti pristojnosti sodišč DČ, se uporabi tč. (a)
- Druga razlaga je prevladujoča: tudi potrditev v Predlogu BU I

Prihodnost člena 5(1) BU I

- Revizija BU I
- Člen 5(1) BU I ostaja zelo kompleksna določba
  - dopolnitev s tč. (b) je odprla številna nova vprašanja
- Ali bi bilo primerno črtanje člena 5(1) BU I?